

Příprava na vyučovací hodinu českého jazyka

I.

1. Co budu učit? RVP ZV → ŠVP ZV → Standardy

Vyvození mluvnické kategorie rodu podstatných jmen – 3. ročník

2. Jakou literaturu budu potřebovat (pro sebe i pro žáky)?

a) Kolářová, I., Klímová, K., Hauser, P., Ondrášková, K. *Český jazyk pro studující učitelství 1. stupně základní školy*

b) Hubáček, J. a kol. *Čeština pro učitele*;

c) Havránek, B., Jedlička, A. *Stručná mluvnice*;

d) Hauser, P. a kol. *Slovník jazykovědné terminologie*;

e) učebnice českého jazyka pro daný ročník

f) metodická příručka

g) Hauser, P., Klímová, K. a kol. *Didaktika vyučování českého jazyka pro 2.roč. ZŠ*

3. Jaký typ vyučovací hodiny zvolím?

Smíšený, opakovací a procvičovací, upevňovací, kontrolní

4. Kompetence, které budu rozvíjet a upevňovat:

a) *k učení*: pozoruje, porovnává, posuzuje, vyvozuje závěry

b) *k řešení problému*: nacházení shodných a odlišných znaků; volí vhodné způsoby řešení;

c) *komunikativní*: formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu;

d) *sociální a personální*: účinně spolupracuje ve skupině, ovlivňuje kvalitu společné práce;

5. **Mezipředmětové vztahy**: přírodověda, výtvarná výchova (kočka), hudební výchova (kočka leze dírou)

6. **Průřezové téma**: osobnostní a sociální výchova – přispívání k dobrým mezilidským vztahům ve třídě – respektování, podpora, pomoc

7. **Pomůcky**: kartičky s podstatnými jmény v 1. pádě: POZOR – pouze názvy osob, zvířat, věcí

8. **Metody, formy a prostředky**, které budu využívat.

II. Struktura vyučovací hodiny českého jazyka

1. ÚVOD

Pozdrav, zklidnění třídy, zápis do třídní knihy;

2. Motivace

Motivace celé vyučovací hodiny, jednotlivých částí; motivací rozumíme i seznámení s programem vyučovací hodiny = plynulý přechod k další části vyučovací hodiny;

Např.:

Kdo z vás chová doma nebo u babičky nějaké zvířátko? Jak se jmenuje? Jak vypadá? Jaké má vlastnosti? Co se Ti na něm nejvíc líbí? Jak se o něj staráš? aj. (max. 5 min.) Poté plynule přejdeme k textu na tabuli.

3. Opakování

Nejlepší formou je využití všestranného jazykového rozboru (VJR):

Příklad:

Děda hledal svoji pestrobarevnou kočku postupně v celém stavení.

Text VJR mohu využít pro motivaci, k opakování a zároveň i k vyvození nového učiva; z těchto důvodů jej často zařazujeme právě do úvodních částí hodiny, zařazujeme jej i do části upevňování a procvičování učiva, později také jako domácí úkol; z hlediska formy lze rozbor využít jak pro samostatnou práci, tak pro skupinovou práci.

1. *Je na tabuli věta jednoduchá, nebo souvětí? Své rozhodnutí odůvodni.*
(věta jednoduchá, jedno sloveso – jedna základní skladební dvojice)
2. *Které slovo ve větě je nejdelší? (pe-stro-ba-rev-nou -5 slabik)*
3. *Je ve větě více slov dvojslabičných, nebo trojslabičných?*
4. *Proč píšeme za větou tečku? (věta oznamovací)*
5. *Změň větu tak, aby to byla věta tázací (rozkazovací)*

(Pozn.: Úkoly zadáváme podle toho, co už máme s žáky probráno.)

4. Vyvození nového učiva

Na 1. stupni základní školy probíhá téměř každou vyučovací hodinu. Právě při vyvození učiva je vhodné a výhodné vycházet z VJR. Žáci si ani neuvědomí přechod mezi oběma částmi hodiny (**ukážeme si**)

Při vyvozování nového učiva vycházíme hlavně ze zkušeností žáků, z jejich dosavadních vědomostí a dovedností.

Učitel: *Ve 2. ročníku jsme se učili, co jsou to podstatná jména. Kdo si ještě pamatuje básničku?*

***Máma, táta, Věna jsou podstatná jména,
názvy osob, zvířat, věcí užívají malí, velcí.***

Podívejme se na náš text na tabuli. Máme v něm název osoby, zvířete nebo věci?

Učitel zapíše slova na tabuli tak, aby byla v následujícím pořadí: rod mužský, ženský a střední; **všechna jména uvádíme v 1. pádě!!!**

osoba	zvíře	věc
<i>děda</i>	<i>kočka</i>	<i>stavení</i>
TEN	TA	TO

Učitel: *Rozhlédněte se po třídě a říkejte mi podstatná jména, na která si ukazujeme ukazovacím zájmenem*

TEN: *stůl, počítač, učitel, ručník, ...*

TA: *tabule, lavice, učitelka, židle ...*

TO: *umývadlo, okno, topení, ...*

Učitel některá ze slov jmenovaných žáky píše na tabuli a zároveň je řadí do tří sloupců: pod slovo **děda** píše *stůl, počítač, učitel, ručník*; pod slovo **kočka** *tabule, lavice, učitelka, židle* a pod slovo **stavení** *umývadlo, okno, topení*.

Nakonec shrne: podstatná jména, na která si ukazujeme ukazovacím zájmenem TEN jsou v rodě mužském (zapíše na tabuli), TA v ženském a TO středním.

5. Upevňování a procvičování učiva

Učitel: *Říkejte mi různá podstatná jména v rodě mužském. Jak si na ně ukážeme? Atd.*

Skupinová práce s učebnicí: vyhledávání podstatných jmen:

- skupina A: rod mužský
- skupina B: rod ženský
- skupina C: rod střední

Samostatná práce žáků: pro samostatnou práci žáků je vhodné využít problémové cvičení, didaktickou hru, soutěž

a) Problémové cvičení:

Pozorně si přečtete slova na jednotlivých řádcích. Najdete taková, která na příslušný řádek nepatří? Své rozhodnutí odůvodněte.

a) *muž, pes, strom, kladivo, dům, list*

b) *růže, prodavačka, váza, lama, loď, opice*

c) *obilí, moře, pouzdro, lviče, míč, hokejka*

b) Soutěž: Kdo napíše co nejvíce slov v rodě ženském (mužském, středním)?
Pozn.: časový limit max. 5 min.

d) **Didaktická hra:** V těchto třech větách se ukrývají jména dětí. Najdete je?

ALE NA DOMÁCÍ ÚKOL NESMÍŠ ZAPOMENOUT!

PODEJ MI LANO PRO HOROLEZCE.

MLHA NAD ŘEKOU LEŽELA ELÉ ODPOLEDNE.

6. Shrnutí

Shrnutí nejprve provádí sám učitel, později společně se žáky, nakonec pouze žáci.

7. Zadání domácího úkolu

Dobře vysvětlit!!!

8. Zhodnocení hodiny

Učitel zhodnotí práci žáků – výchovný charakter; žáci zhodnotí, jak se jim líbila hodina.

9. Závěr hodiny

Pozdrav